នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/អ.ជ.ស.ដ

ភាគីដាក់ឯកសារ: សហមេធាវីរបស់លោក នួន ជា

ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ភាសាដើម: អង់គ្លេស

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី ០២ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៦

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 02-Feb-2016, 14:58
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សម្ងាត់

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង: សាធារណៈ/Public

ចំណាត់ថ្នាក់ប្រភេទឯកសារ:

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន:

ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:

ហត្ថលេខា:

សំណើរដំបូងលើវិធាន ៨៧(៤) របស់នួន ជា ស្នើសុំឲ្យទទួលយកឯកសារចំនួន ១៥ទាក់ទងនឹង សក្ខីកម្ម អ៊ីសា ឧស្មាន (2-TCE-95)

(អំពីប្រវត្តិ ភាពឯករាជ និងភាពមិនលម្អៀង និង ចំនួនមនុស្សស្លាប់)

ដាក់ដោយ÷

ក្រុមមេធាវីការពារក្តី នួន ជា

សុន អរុណ
Victor KOPPE
លីវ សុវណ្ណា
ព្រំ ផល្លា
Doreen CHEN
Xiaoyang NIE
Marina HAKKOU
Léa KULINOWSKI

ចម្លងជូន÷

សហមេធាវីរបស់ ខៀវ សំផន

គង់ សំអុន
Anta GUISSÉ
Arthur VERCKEN

សហព្រះរាជអាជ្ញា÷

ជា លាង
Nicholas KOUMJIAN

សហមេធាវី តំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

ពេជ អង្គ
Marie GUIRAUD

I. សេចក្តីផ្តើម

1. អនុលោមតាមវិធាន ៨៧(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង អវតក សហមេធាវីការពារក្តីលោក នួន ជា ("មេធាវីការពារក្តី") សូមដាក់សំណើនេះសុំឲ្យទទួលយកឯកសារចំនួន ១ ជាភស្តុតាង ទាក់ទងនឹងប្រវត្តិរបស់លោក ឧស្មាន ("ប្រភេទ I") ឯកសារចំនួន ៣ ទាក់ទងទៅនឹងភាពឯករាជ និងមិនលម្អៀងរបស់គាត់ ("ប្រភេទ II") និងឯកសារចំនួនន ១១ ទាក់ទងទៅនឹងការរកឃើញរបស់លោក ឧស្មាននៅក្នុងសៀវភៅរបស់គាត់ដែលមានចំណងជើងថា *Oukoubah* ដែលបានលើកឡើងអំពីចំនួនមនុស្សស្លាប់នៅក្នុងអំឡុងឆ្នាំ ១៩៧៥ ដល់ ឆ្នាំ ១៩៧៩ ("ប្រភេទ III") ទាំងអស់នេះគឺក្នុងគោលបំណងដើម្បីប្រើប្រាស់នៅក្នុងពេលសួរដេញដោលលោក អ៊ីសា ឧស្មាន (2-TCE-95) ។ ឯកសារដែលត្រូវបានស្នើឡើងនឹងអនុញ្ញាតឲ្យមេធាវីការពារក្តីស្វែងយល់អំពីជំនាញ ភាពមិនលម្អៀង និងឯករាជភាព របស់លោក ឧស្មាន ហើយនឹងពិតជាជួយដល់អង្គជំនុំជម្រះក្នុងការវាយតម្លៃទៅលើភស្តុតាងដែលផ្តល់ជូនដោយលោក ឧស្មាន។

II. ច្បាប់ជាធរមាន

2. រាល់ភស្តុតាងទាំងអស់ត្រូវបានទទួលយក លើកលែងតែមានចែងនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង[1]។ អង្គជំនុំជម្រះអាចបដិសេធសំណើទទួលយកភស្តុតាងក្នុងករណីដែលខ្លួនយល់ឃើញថា ភស្តុតាងមិនមានភាពពាក់ព័ន្ធ ឬក៏ច្រំដែល មិនអាចរកបានក្នុងពេលវេលាសមស្រប មិនអាចបង្ហាញទៅលើអង្គហេតុដែលខ្លួនអាចបង្ហាញ មិនអនុញ្ញាតដោយច្បាប់ ឬក៏នាំឲ្យពន្យារពេលដំណើរការ ឬក៏មិនមានប្រយោជន៍[2]។ ដើម្បីបំពេញលក្ខខណ្ឌនៃវិធាន ៨៧ (៣) ភស្តុតាងដែលត្រូវបានស្នើត្រូវការតែមានភាពពាក់ព័ន្ធ និងអាជឿជាក់បានតាម*ការពិនិត្យបឋម*[3]។ ដោយអនុលោមតាមវិធាន ៨៧ (៤) នៅក្នុងដំណាក់កាលណាក៏ដោយនៅក្នុងអំឡុងពេលសវនាការ ភាគីអាចស្នើសុំឲ្យអង្គជំនុំជម្រះ "ទទួលយកភស្តុតាងថ្មី ដែលមានប្រយោជន៍សម្រាប់នាំមកនូវការស្វែងរកការពិត" ដែលជាកម្មវត្ថុនៃភាព

---

[1] វិធាន ៨៧ (១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

[2] វិធាន ៨៧ (១) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។

[3] ឯកសារ E289/2 "សេចក្តីសម្រេចលើសំណើដោយអនុលោមតាមវិធាន ៨៧(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុងរបស់សហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលសុំដាក់ភស្តុតាងថ្មីនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ (ឯកសារ E289) និងចម្លើយតបរបស់ខៀវ សំផន (ឯកសារ E289/1)" ថ្ងៃទី ១៤ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១៣ កថាខណ្ឌ ២៦ ("សេចក្តីសម្រេចលើសំណើវិធាន៨៧(៤)")។

តម្រូវនៃវិធាន៨៧(៣)[4]។ ខណៈដែលវិធាន ៨៧(៤) ចែងថា ភស្តុតាងដែលត្រូវបានស្នើត្រូវតែមិនអាចរកបាននៅក្នុងនៅមុនពេលបើកសវនាការ អង្គជំនុំជម្រះនេះបកស្រាយថា វាជាភស្តុតាងដែលអាចរកបាននៅមុនពេលចាប់ផ្តើមសវនាការ ប៉ុន្តែមិនអាចរកឃើញដោយមានការយកចិត្តទុកដាក់សមស្របនឹងអាចទទួលយក[5]។

3. នៅក្នុងស្ថានភាពជាក់ស្តែងភស្តុតាងដែលមិន"លើកឡើងដោយតឹងរ៉ឹង" បំពេញបានលក្ខខណ្ឌនេះត្រូវបានទទួលយក៖ គឺនៅពេលដែលភស្តុតាងមានភាពពាក់ព័ន្ធយ៉ាងខ្លាំងទៅឯកសារដែលមានស្រាប់នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ និងនៅពេលដែលផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌តម្រូវឱ្យមានប្រភពដើម្បីវាយតម្លៃ, នៅពេលដែលភស្តុតាងដែលលើកឡើងជាភស្តុតាងដោះបន្ទុក និងតម្រូវឱ្យមានការវាយតម្លៃ ដើម្បីកុំឱ្យប៉ះពាល់ដល់យុត្តិធម៌, ឬក៏នៅពេលដែលភាគីផ្សេងទៀតមិនបានបដិសេធនឹងភស្តុតាង[6]។

III. អំណះអំណាង

ក. ប្រភេទ I: ឯការទាក់ទងនឹងប្រវត្តិលោក ឧស្មាន

4. ឯកសារ១ ជាវីដេអូរយៈពេល១១នាទី ២០វិនាទី ដែលមានចំណងជើងថា "ជីវប្រវត្តិឧស្មាន" កាលបរិច្ឆេទឆ្នាំ ២០១៤ ដែលលោក ឧស្មាន ពិពណ៌នាអំពីប្រវត្តិផ្ទាល់ខ្លួន និងប្រវត្តិការងាររបស់ខ្លួន។ វីដេអូត្រូវបានដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងឃ្លាំងផ្ទុកឯកសាររួម ដែលមាន ERN V01198245-V01198245[7]។ ប្រតិចារិកជាភាសាអង់គ្លេសត្រូវបានភ្ជាប់ជាមួយជា **ឧបសម្ព័ន្ធសាធារណៈ១។** វីដេអូត្រូវបានដាក់នៅលើ YouTube នៅថ្ងៃទី ១១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ២០១៤ និងភ្ជាប់ទៅនឹងគេហទំព័ររបស់ ឧស្មាន "Cambodian Village Scholars Fund" ដែលឧស្មានជាបុគ្គលិកមួយរូបដែរ

---

[4] រយៈពេលមួយឆ្នាំនៅក្នុងសវនាការសំណុំរឿង ០០២/០២ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងសម្រេចថា ភាគីអាចដាក់សំណើវិធាន ៨៧(៤) ស្នើសុំឱ្យទទួលយកឯកសារដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿង ប៉ុន្តែមិនត្រូវបានបញ្ចូលនៅក្នុងបញ្ជីឯកសារដែលទទួលយកដោយអង្គជំនុំជម្រះ បើទោះជាឯកសារទាំងអស់នោះត្រូវបានបង្ហាញដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាដែលនាំឱ្យមានការស្នើឡើង។ សូមមើលប្រតិចារិកថ្ងៃទី២៦ ខែ មករា ឆ្នាំ២០១៦ ទំព័រ ២៥។

[5] ឯកសារ **E313** "សាលក្រមសំណុំរឿង ០០២/០១" ថ្ងៃទី ០៧ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៤ កថាខណ្ឌ ២៥។ ឯកសារ **E289/2** "សេចក្តីសម្រេចលើសំណើវិធាន៨៧(៤)" កថាខណ្ឌ ៣។

[6] សូមមើល ឯកសារ **E289/2** "សេចក្តីសម្រេចលើសំណើវិធាន៨៧(៤)" កថាខណ្ឌ ៣។

[7] វីដេអូអាចរកបាននៅ https://youtu.be/cfGvzPPPHnI។

[8]។ វីដេអូបង្ហាញពីជីវប្រវត្តិរបស់ ឧស្មាន ដែលគាត់បានរៀបរាប់អំពីប្រវត្តិផ្ទាល់ខ្លួន ការអប់រំ និង បទពិសោធន៍ការងារ។

5. អង្គជំនុំជម្រះបានសម្រេចថា នៅក្នុងសវនាការសំណុំរឿង ០០២/០២ ចាប់ផ្តើមនៅខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១១[9]។ បទសម្ភាសន៍ត្រូវបានដាក់នៅលើ YouTube នៅថ្ងៃទី១១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៤។ អាស្រ័យហេតុហើយគឺមិនអាចរកបាននៅមុនពេលបើកសវនាការ ហើយជាចុងបញ្ចប់គឺបំពេញតាមវិធាន ៨៧(៤)។ បន្ថែមពីលើនេះទៅទៀត ឯកសារ ១ គឺមានទំនាក់ទំនងយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយនឹងឯកសារដែលមានរួចជាស្រេចនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ ដោយរួមទាំងសៀវភៅរបស់ ឧស្មាន ផងដែរ[10] និងកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយផ្សេងៗទៀតដែលគាត់បានចូលរួមសម្ភាសសម្រាប់ការងាររបស់គាត់នៅមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា ដែលនាំឱ្យមានកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយបុគ្គលទាំងនោះនៅក្នុងសំណុំរឿងក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន[11]។ វីដេអូ គឺមានភាពពាក់ព័ន្ធដើម្បីបញ្ជាក់ពីរបៀបដែលប្រើប្រាស់ដោយលោក ឧស្មាន ក្នុងការសម្ភាសន៍ និងសម្រាប់សៀវភៅរបស់គាត់ និងនាំទៅដល់ភាពអាចជឿជាក់បានលើសៀវភៅ បទសម្ភាសន៍ទាំងនោះ ព្រមទាំងភស្តុតាងដែលផ្តល់ឡើងដោយលោក ឧស្មាន។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយ វាជួយក្នុងការស្វែងរកការពិត។

6. លោក ឧស្មាន ជាសាក្សីសំខាន់ក្នុងការផ្តល់សក្ខីកម្មទៅលើការចោទប្រកាន់លើការប្រព្រឹត្តមកលើជនជាតិចាម[12]។ គាត់ជាអ្នកជំនាញតែមួយគត់សម្រាប់បញ្ហានេះ ដែលនឹងឡើងមកផ្តល់សក្ខីកម្មនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះនេះ។ សៀវភៅរបស់គាត់ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយ កសចស នៅក្នុងពេលដែលកំពុងស៊ើបអង្កេតសំណុំរឿងកំពុងជំនុំជម្រះនេះ និងដោយភាគីនៅក្នុងអំឡុងពេលសួរដេញដោលសាក្សី។ វីដេអូមានភាពពាក់ព័ន្ធក្នុងការបង្ហាញអំពីការទទួលបានចំណេះដឹង និងជំនាញរបស់គាត់ទាក់ទងនឹងការប្រព្រឹត្តមកលើជនជាតិចាម។ បន្ថែមពីលើនេះដូចដែលលោក

---

[8] សូមមើល http://cambodianscholars.org/staff/ysa-osman/។

[9] ឯកសារ **E307/1** "សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរួមសុំឱ្យសម្រេច *សាជាថ្មីឡើងវិញ* លើការអនុវត្តវិធាន ៨៧(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង" ថ្ងៃទី ២១ ខែ តុលា ឆ្នាំ២០១៤ កថាខណ្ឌ ៦។

[10] ឯកសារ **E3/1822** អ៊ីសា ឧស្មាន "*Justice of the Cham Muslims under the Democratic Kampuchea Regime*, 2002 ("*Oukoubah*"); **E3/2653**, Ysa Osman, *The Cham Rebellion: Survivors' Stories from the Village*, 2006

[11] សូមមើលដូចជា **E3/5194** "បទសម្ភាសន៍ជាមួយ AHMAD Sofiyah" ERN 00274708 (EN) និង **E3/8325** "របាយការអនុវត្តដីកាចាត់ឱ្យស៊ើបសួរជំនួស" ថ្ងៃទី២១ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៨។

[12] ឯកសារ **D427** "ដីកាដំណោះស្រាយ" ថ្ងៃទី ១៥ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ២០១០ ("ដីកាដំណោះស្រាយ") កថាខណ្ឌ ៧៤៥ ដល់ ៧៩០។

ឧស្មាន នឹងផ្តល់សក្ខីកម្មក្នុងឋានៈជាសាក្សីលើអង្គហេតុ វីដេអូមានភាពពាក់ព័ន្ធទៅនឹងផ្នែកនៃភស្តុតាងរបស់ខ្លួនទាក់ទិននឹងប្រវត្តិផ្ទាល់ខ្លួនជា "ជនរងគ្រោះ" នៃបកក។ ជាចុងក្រោយ លោក ឧស្មាន និយាយទៅដល់អំពីប្រល័យពូជសាសន៍ ដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាមានមកលើជនជាតិចាម។ ដោយគិតថា អ្នកជំនាញមិនត្រូវបង្ហាញអំពីទស្សនៈទៅបញ្ហាអង្គហេតុហួសហេតុ (ដោយសារមានតែអង្គជំនុំជម្រះតែមួយគត់ដែលមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការកណត់លើបញ្ហានេះ)[13] វីដេអូនេះចាត់ទុកថាជា "សក្ខីកម្មរបស់គាត់នៅពេលមុន" ដែលមេធាវីការពារក្តីមានបំណងសួរដេញដោល។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយវានឹងពាក់ព័ន្ធក្នុងការបង្កើតថា អំពីលទ្ធភាពកង្វះភាពឯករាជ និងមិនលម្អៀងរបស់លោក ឧស្មាន។

7. ឯកសារ គឺជាវីដេអូ ដែលងាយស្រួលចំណាំលោក ឧស្មាន។ លោក ឧស្មាន ជាអ្នកសម្របសម្រួលកម្មវិធី នៃ The Cambodia Village Scholars Fund ដែលបានបង្ហោះវីដេអូនៅលើគេហទំព័ររបស់ខ្លួន នៅលើទំព័រមួយដែលដាក់ថា ប្រវត្តិលោក ឧស្មាន។ វីដេអូមានសញ្ញាណនៃយថភាព និងភាពអាចទទួលយកបាន ដែលតម្រូវឲ្យទទួលយកបានជាភស្តុតាង។

ខ. ប្រភេទ II: ឯកសារទាក់ទងនឹងភាពឯករាជ និងមិនលម្អៀងរបស់លោក ឧស្មាន

(i) សេចក្តីសង្ខេបអំពីឯកសារ

8. ឯកសារ ២ គឺជាសេចក្តីប្រកាសជ្រើសរើសបុគ្គលិករបស់ UNAKRT សម្រាប់តំណែងរបស់គាត់ជា Analyst/Data នៅក្នុង កសចស។ ក្នុងនោះមានសេក្តីសង្ខេបអំពីភារកិច្ចរបស់គាត់សម្រាប់មុខតំណែងនេះ។ វាត្រូវបានភ្ជាប់មកជាមួយជា **ឯកសារភ្ជាប់សាធារណៈ២**។ ឯកសារ៣ គឺជាបញ្ជីសាក្សីទាំងអស់ដែលត្រូវបានសម្ភាសដោយមានវត្តមាន អ៊ីសា ឧស្មាន ដែលមានឈ្មោះ៣៧នាក់ និងកាលបរិច្ឆេទនៃការសម្ភាសន៍[14]។ ឯកសារនេះអាចរកបានដោយមេធាវីការពារក្តីនៅថ្ងៃទី ២៣

---

[13] ឯកសារ **E215** "សេចក្តីសម្រេចលើការចាត់តាំងអ្នកជំនាញ" ថ្ងៃទី ៥ ខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០១២ កថាខណ្ឌ ១៦ ("សេចក្តីសម្រេចលើអ្នកជំនាញ")។

[14] មានលេខឯកសារ **D361/3.1**។

ខែ មិថុនា ឆ្នាំ២០១០ នៅបន្ទាប់ពីមានដីការបស់ កសចស នៅថ្ងៃទី ១៦ ខែ មិនា ឆ្នាំ ២០១០[15]។ ឯកសារត្រូវបានភ្ជាប់ជា **ឯកសារភ្ជាប់សម្ងាត់ ៣**។

9. ឯកសារ៤ គឺអត្ថបទនៅលើសារព័ត៌មានដែលសរសេរដោយលោក ឧស្មាន មានចំណងជើងថា "ចំនួនជនជាតិចាមត្រូវបានសម្លាប់ជាភស្តុតាងសំខាន់សម្រាប់អំពើប្រល័យពូជសាសន៍" មានកាលបរិច្ឆេទថ្ងៃទី ២០ ខែ មិនា ឆ្នាំ២០០៦។ លោក ឧស្មាន បានបញ្ចេញទស្សនៈរបស់ខ្លួនទៅលើបញ្ហាដែលថា "ខ្មែរក្រហមបានប្រព្រឹត្តអំពីប្រល័យពូជសាសន៍មកលើក្រុមសាសនា និង ជាតិពន្ធភាគតិចនៅប្រទេសកម្ពុជា" ព្រមទាំងបញ្ចេញទស្សនៈទៅលើការពិភាក្សាមួយស្តីអំពីចំនួនជនជាតិចាមដែលបានស្លាប់ ដែលធ្វើឡើងដោយ Kiernan, Hinton និង ប៊ូរា។ ឯកសារត្រូវបានភ្ជាប់ជា **ឯកសារភ្ជាប់សាធារណៈ ៤**។ នៅក្នុងអត្ថបទលោក ឧស្មាន បានប្រើពាក្យដូចជា "បញ្ហាសំខាន់នៃខ្មែរក្រហមបានប្រព្រឹត្តអំពីប្រល័យពូជសាសន៍មកលើក្រុមសាសនា និង ជាតិពន្ធភាគតិចនៅប្រទេសកម្ពុជា" "បញ្ហាប្រល័យពូជសាសន៍នេះ" "ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍"។ តាមការយល់ឃើញរបស់មេធាវីការពារក្តី នេះបង្ហាញឲ្យឃើញអំពីទស្សនៈរបស់គាត់ថា មានអំពីប្រល័យពូជសាសន៍ប្រឆាំងនឹងជនជាតិចាមនៅក្នុងអំឡុងកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ បន្ថែមពីលើនេះលោក ឧស្មាន ក៏បានធ្វើការឆ្លើយតបផងដែរទៅនឹងអ្នកស្រាវជ្រាវដែលបានជំទាស់ទៅនឹងការរកឃើញរបស់គាត់ទៅលើចំនួនជនជាតិចាមដែលបានស្លាប់នៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

(ii) ឯកសារត្រូវតែបានទទួលយកជាភស្តុតាងដើម្បីផលប្រយោជន៍យុត្តិធម៌

10. បើទោះជាឯកសារមាននៅមុនពេលបើកសវនាការក៏ដោយ ក៏ប៉ុន្តែអង្គជំនុំជម្រះទើបតែបានសម្រេចចាត់លោក ឧស្មាន ជាអ្នកជំនាញនៅថ្ងៃទី ១៨ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥នេះទេ។ ហើយគាត់ក៏ត្រូវបានអនុញ្ញាតជាផ្លូវការដោយអង្គការសហប្រជាជាតិនៅថ្ងៃទី២៥ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៦នេះទេ[16]។ ដោយសារតែឯកសារមានទំនាក់ទំនងជាពិសេស និងដោយផ្ទាល់ទៅនឹងការបង្កើតបានជា

---

[15] ឯកសារ **D361/1** "ដីកាសម្រេចលើសំណើសុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួររបស់ក្រុមមេធាវីការពារក្តី អៀង ធីរិទ្ធិ អំពីតួនាទីរបស់លោក អ៊ីសា ឧស្មាន នៅក្នុងការស៊ើបអង្កេត អំពីការស្នើសុំឲ្យច្រានចោលចម្លើយរបស់សាក្សីមួយចំនួន និងអំពីការស្នើសុំឲ្យមានការស្តាប់ចម្លើយសាក្សីមួយចំនួនឡើងវិញ" ថ្ងៃទី ១៦ ខែ មិនា ឆ្នាំ២០១០។

[16] **E367/3** លិខិតពីមេធាវីច្បាប់របស់អង្គការសហប្រជាជាតិជូនប្រធានអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងអំពី "សំណើសុំដកអភ័យឯកសិទ្ធិរបស់លោក អ៊ីសា ឧស្មាន" ថ្ងៃទី ២៨ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១៦ (កាលបរិច្ឆេទថ្ងៃទី ២៥ ខែ មករា ឆ្នាំ២០១៦)។

កង្វះភាពឯករាជ និង ភាពមិនលម្អៀង ព្រោះឯកសារទាំងនេះមិនអាចរកបាននៅពេលមុនដោយសារតែបើទោះជាខំប្រឹងប្រែងដោយសមហេតុផល ហើយក៏ដោយសារតែវានៅមិនទាន់ច្បាស់នៅឡើយថា តើគាត់នឹងជាសាក្សី ឬក៏ជាអ្នកជំនាញនៅក្នុងសំណុំរឿងនេះ។ នៅក្នុងកាលៈទេសៈណាក៏ដោយ ឯកសារទាំងនេះទាក់ទងយ៉ាងជិតស្និទ្ធទៅនឹងឯកសារដែលមានរួចជាស្រេចនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ ដោយរួមទាំងសៀវភៅរបស់លោក ឧស្មាន ផងដែរ[17] និងចម្លើយរបស់សាក្សីដែលបានផ្តល់បទសម្ភាសន៍ជូនលោក ឧស្មាន និងបញ្ចូលផ្នែកនៃបទសម្ភាសន៍របស់ខ្លួនទៅក្នុងកំណត់ហេតុស្តាប់ចម្លើយនៅក្នុងសំណុំរឿងបច្ចុប្បន្ននេះ[18]។ ឯកសារទាំងនេះក៏មានភាពពាក់ព័ន្ធក្នុងការវាយតម្លៃអំពីការចូលរួមរបស់លោក ឧស្មាន នៅក្នុងការស៊ើបអង្កេតនៅក្នុងសំណុំរឿងបច្ចុប្បន្ន និងឈានទៅដល់តម្លៃអាចឲ្យជឿជាក់បាន ព្រមទាំងភស្តុតាងដែលលោក ឧស្មាន ផ្តល់ជូន។ មេធាវីការពារក្តីសូមលើកឡើងថា ផលប្រយោជន៍នៃយុត្តិធម៌តម្រូវឲ្យអង្គជំនុំជម្រះវាយតម្លៃឯកសារទាំងអស់គ្នា។ ជាចុងបញ្ចប់ការទទួលយកឯកសារទាំងអស់នេះជាភស្តុតាង នឹងជួយដល់អង្គជំនុំជម្រះស្វែងយល់អំពីភាពឯករាជ និងភាពមិនលម្អៀងរបស់លោក ឧស្មាន ព្រមទាំងទម្ងន់នៃភស្តុតាងដែលគាត់ផ្តល់ជូន។ អាស្រ័យហេតុនេះហើយវានឹងជួយដល់ការស្វែងរកការពិត។

(iii) ឯកសារមានភាពពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសំណុំរឿង ០០២/០២ និងអាចជឿជាក់បាន

11. ឯកសារដែលត្រូវបានស្នើទាំងអស់ទាក់ទងនឹងការចោទប្រកាន់ទៅលើការប្រព្រឹត្តមកលើជនជាតិចាម និងការចោទប្រកាន់អំពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍[19]។ បន្ថែមពីលើនេះ ដោយសារតែលោក ឧស្មាន ត្រូវបានចាត់ជាសាក្សីអ្នកជំនាញដោយអង្គជំនុំជម្រះ គាត់មានកាតព្វកិច្ចផ្តល់សក្ខីកម្មចំពោះគ្រប់បញ្ហាទាំងអស់ដែលគាត់ដឹង ឬក៏ជំនាញរបស់គាត់ដែលទាក់ទិននឹងការប្រព្រឹត្តមកលើជនជាតិចាម ដោយអព្យាក្រិត និង ប្រកបដោយវត្ថុវិស័យភាព[20]។ ក្នុងឋានៈជាសាក្សីអ្នកជំនាញលោក ឧស្មាន មិនអាចបង្ហាញពីទស្សនៈទៅលើបញ្ហាកំពូលនៃអង្គហេតុនោះទេ[21]។ ជាពិសេសជាងនេះទៅទៀត ឯកសារប្រភេទ II ទាក់ទងនឹងគុណវុឌ្ឍិ និងតួនាទីរបស់លោក ឧស្មាន នៅក្នុង

---

[17] សូមមើលជើងទំព័រលេខ ១០ ខាងលើ។

[18] សូមមើលជើងទំព័រលេខ ១១ ខាងលើ។

[19] **D427** ដីកាដំណោះស្រាយ កថាខណ្ឌ ៧៤៥ ដល់ ៧៩០។

[20] ឯកសារ **E215** "សេចក្តីសម្រេចលើការចាត់តាំងអ្នកជំនាញ" កថាខណ្ឌ ១៥។

[21] ឯកសារ **E215** "សេចក្តីសម្រេចលើការចាត់តាំងអ្នកជំនាញ" កថាខណ្ឌ ១៦។

កសចស (ឯកសារ ២-៣) និងភាពឯករាជ និង ភាពមិនលម្អៀង (ឯកសារ ៤)។ ឯកសារ ២ និង ៣ បង្ហាញថា មានវត្តមាននៅក្នុងពេលស្តាប់ចម្លើយសាក្សីនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ដែលកំពុងស៊ើបអង្កេតគឺមិនចិតនៅក្នុងតួនាទីជា Analyst/Data Coder របស់ កសចស នោះទេ។ វាអាចបង្ហាញថា ភស្តុតាងជំនាញរបស់លោក ឧស្មាន គឺធ្វើឱ្យប្រឡាក់ដោយសារការចូលរួមនេះ និងថាមិនអាចផ្តល់សក្ខីកម្មដោយអព្យាក្រិត និង ដោយវត្ថុវិស័យនោះទេ។ ឯកសារ ៤ បង្ហាញថា លោក ឧស្មាន បានធ្វើការសន្និដ្ឋានរួចជាស្រេចទៅហើយទៅលើបញ្ហាស្នូលនៃសំណុំរឿង គឺអំពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ប្រឆាំងនឹងជនជាតិចាម អាស្រ័យហេតុនេះហើយគាត់មានធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានទៅដល់បញ្ហាកំពូលនៃអង្គហេតុរួចទៅហើយ ដែលធ្វើឱ្យគាត់មិនអាចផ្តល់សក្ខីកម្មប្រកបដោយអព្យាក្រិត និង វត្ថុវិស័យភាព។ វាអាចបង្ហាញថា ភស្តុតាងជំនាញរបស់លោក ឧស្មាន មានភាពជិតដាម និងអាស្រ័យហេតុនេះហើយ មិនមានតម្លៃនោះទេ។

12. គ្រប់ឯកសារប្រភេទ II គឺមានភាពអាចជឿជាក់បានតាម*ការពិនិត្យបឋម*។ ឯកសារ២ គឺជាឯកសារផ្លូវការរបស់ UNAKRT ដែលអាចរកបានពីគេហទំព័រផ្លូវការ[22] និងឯកសារ៣ គឺជាឯកសារផ្លូវការរបស់ អវតក ចេញមកពី កសចស[23]។ ឯកសារ ៤ ត្រូវបានបោះពុម្ពដោយកាសែតភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ គឺកាសែតដែលមានការទទួលស្គាល់ និងល្បីមួយ។ បន្ថែមពីលើនេះទៀត គឺនៅពេលផ្តល់សក្ខីកម្ម លោក ឧស្មាន ក៏អាចបញ្ជាក់ថា គាត់គឺជាអ្នកនិពន្ធអត្ថបទនេះផងដែរ។

គ. ប្រភេទ III: ឯកសារទាក់ទងនឹងចំនួនអ្នកស្លាប់ដែលរកឃើញដោយលោក ឧស្មាន

13. នៅក្នុងសៀវភៅរបស់គាត់ លោក ឧស្មាន បានលើកឡើងថា មានចាមច្រើនជាង ៥០០ ០០០ ឬក៏ចំនួន ៧៥% នៃប្រជាជនចាមទាំងអស់ (ដែលគាត់បានប៉ាន់ស្មានថា មាន ៧០០ ០០០ នៅឆ្នាំ ១៩៧៥) ត្រូវបានស្លាប់នៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ[24]។ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏មានអ្នកស្រាវជ្រាវជាច្រើនបានផ្តល់ព័ត៌មានខុសពីនេះជាច្រើន គឺទាំងនៅមុនពេល និងក្រោយពេលដែលសៀវភៅរបស់លោក ឧស្មាន ត្រូវបានបោះពុម្ព។ ការពិភាក្សាក្នុងចំណោមអ្នកស្រាវជ្រាវបាន

---

[22] អាចរកបាននៅ: http://www.unakrt-online.org/sites/default/files/VA_Analyst%20Data%20Coder%20G-7_0.pdf.

[23] មេធាវីការពារក្តីសូមរក្សាសិទ្ធិជំទាស់នឹងបញ្ជីនេះ និងជាពិសេសដែលសាក្សីដែលត្រូវបានសម្ភាសនៅឆ្នាំ ២០០៧ ដល់ ២០០៨។

[24] **E3/1822**, *Oukoubah*, ទំព័រ២។

ចាប់ផ្តើមឡើងតាំងពីឆ្នាំ ១៩៨៨ និង ២០០៦ ទាក់ទងនឹងចំនួនជនជាតិដែលបានស្លាប់នៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ហើយចំនួនដែលរកឃើញដោយលោក ឧស្មាន គឺជាចំនួនដ៏ច្រើនជាងគេបំផុត។ ឧទាហរណ៍ Michael Vickery រកឃើញតែជនជាតិចាមចំនួន ១៩១ ២០០ តែប៉ុណ្ណោះនៅខែ មេសា ឆ្នាំ១៩៧៥[25]។ សម្រាប់ Ben Kiernan បើទោះជាទស្សនៈរបស់គាត់ថា អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ពិតជាកើតមានប្រឆាំងនឹងជនជាតិចាមក៏ដោយ គាត់ក៏ជំទាស់នឹងការរកឃើញរបស់លោក ឧស្មាន ដោយបានលើកឡើងថា "ការរកឃើញរបស់ ឧស្មាន គឺ មានចំនួនដល់ទៅបីដងច្រើនជាងចំនួនពិតប្រាកដ" ហើយបានផ្តល់ថា មានតែជនជាតិចាមចំនួន ២៥០ ០០០ ប៉ុណ្ណោះនៅឆ្នាំ ១៩៧៥ ដែលមានអ្នកស្លាប់តែប្រហែលជា ៩០ ០០០ ប៉ុណ្ណោះនៅក្នុងអំឡុងពេលនោះ[26]។

14. ខុសពីលោក ឧស្មាន ដែលពឹងផ្អែក "ការស្រាវជ្រាវ" របស់ខ្លួនតែទៅលើបទសម្ភាសន៍ដែលគាត់បានជួបជាមួយចាស់ទុំជនជាតិចាម អ្នកស្រាវជ្រាវផ្សេងទៀតបានធ្វើការគិតគូរចំនួននេះដោយបច្ចេកទេស គឺពឹងផ្អែកទៅលើភស្តុតាងពិត ដូចជាជំរឿនប្រជាជនជាដើម។ មេធាវីការពារក្តីសូមលើកឡើងថា ដើម្បីឱ្យអង្គជំនុំជម្រះធ្វើការប៉ាន់ប្រមាណដ៏ត្រឹមត្រូវទៅលើការរកឃើញរបស់លោក ឧស្មាន គឺជាការចាំបាច់ណាស់ក្នុងការដាក់បញ្ចូលការរកឃើញរបស់អ្នកស្រាវជ្រាវផ្សេងទៀតនៅក្នុងការវាយតម្លៃរបស់ខ្លួន។

(i) ការសង្ខេប ប្រភេទឯកសារ III

15. **ឯកសារ ៥: អត្ថបទដែលមានចំណងជើង** ***"Khmer Rouge Genocide Debate Moves to Trial"*** ដោយ ***George Wright*** និង ***Khuon Narim (2015)***: អត្ថបទនេះពិភាក្សាការជំនុំជម្រះដែល(នៅពេលនោះ) មកដល់ឆាប់ៗនេះនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ ហើយនិពន្ធដោយ ***George Wright*** និង ***Khuon Narim*** ។ អត្ថបទនេះបោះពុម្ពផ្សាយនៅលើព្រឹត្តិប័ត្រ the *Cambodia Daily* នៅថ្ងៃទី ៨ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥ និងអាចរកឃើញនៅក្នុង**ឯកសារភ្ជាប់សាធារណៈ៥** ។ អ្នកនិពន្ធសង្ខេបនូវការពិភាក្សារបស់ប្រវត្តិវិទូដែលបានលើកឡើងខាងលើ និងស្រង់សំដីលោក Chandler

---

[25] ឯកសារ ៦ ទំព័រ ៤ (៣២)។

[26] ឯកសារ ១៣ ទំព័រ ៤ (ERN 00488406)។

ដែលបានផ្តល់សក្ខីកម្មជាសាក្សីជំនាញនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ ហើយដែលអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងនៅក្នុងសាលក្រមរបស់ខ្លួន ដែលបាននិយាយថា "ធាតុផ្សំចេតនា មិនអាចបង្ហាញបានទេនៅក្នុងករណីកម្ពុជា"។

16. **ឯកសារ ៦: អត្ថបទមានចំណងជើង "ក្មេងកំព្រានៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍: ជនជាតិអ៊ីស្លាមនៃកម្ពុជានៅក្រោម ប៉ុល ពត"** (*The Cham Muslims of Kampuchea Under Pol Pot*) ដោយ ***Ben Kiernan (1988)***: ក្រុមមេធាវីការពារក្តីស្វែងរកឱ្យទទួលយកអត្ថបទមួយដែលនិពន្ធដោយលោក **Ben Kiernan** នៅឆ្នាំ១៩៨៨ ហើយពាក់ព័ន្ធទៅនឹងជនជាតិចាមនៅកម្ពុជា។ វាអាចរកឃើញនៅក្នុង**ឯកសារភ្ជាប់សាធារណៈ៦** ។ អត្ថបទនេះត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅក្នុងលេខ ២០, N.4 នៃ the *Critical Asian Studies* លេខខែតុលា-ធ្នូ ឆ្នាំ១៩៨៨ ។ លោក **Kiernan** លើកឡើងថាជនជាតិចាម ១ភាគ៣ ឬ ប្រហែល ៩០.០០០ នាក់ បានស្លាប់ក្នុងអំឡុងពេលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។ តួលេខរបស់គាត់ គឺផ្អែកលើ baseline នៃចំនួន ២៥០.០០០ និងតួលេខចុងក្រោយនៃចំនួន ១៧៣.០០០[27]។ អត្ថបទនេះបង្កើតជាមូលដ្ឋាននៃការពិភាក្សារបស់ប្រវត្តិវិទូរវាងលោក Chandler, លោក Kiernan លោក Osman, លោក Vickery លោក បូរា និងលោក Short ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងចំនួនមនុស្សស្លាប់នៅក្នុងចំណោមជនជាតិចាមនៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៥ និងឆ្នាំ១៩៧៩ និងថាតើវាបំពេញបាននូវលក្ខណៈសម្បត្តិជាអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ដែរ ឬយ៉ាងណា។

17. **ឯកសារ ៧: អត្ថបទមានចំណងជើង "ការអធិប្បាយលើចំនួនជនជាតិចាម** (***Comments on Cham Population Figures***)**" ដោយ** ***Michael Vickery (1990)***: ក្រុមមេធាវីការពារក្តីស្វែងរកឱ្យទទួលយកអត្ថបទមួយនិពន្ធដោយ **Michael Vickery** នៅឆ្នាំ១៩៩០ និងពាក់ព័ន្ធទៅនឹងជនជាតិចាមនៅមុន និង ក្រោយរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ អត្ថបទេះត្រូវបានសរសេរឡើងនៅក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងអត្ថបទរបស់ **Kiernan** ដែលបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅឆ្នាំ ១៩៨៨ (សូមមើលឯកសារ៦) វាអាចរកបាននៅក្នុង**ឯកសារភ្ជាប់សារធារណៈ៧** ។ អត្ថបទនេះត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅក្នុងលេខ ២០, N.1 នៃ the *Critical Asian Studies* លេខខែមករា-មីនា ឆ្នាំ១៩៩០ ។ អត្ថបទនេះបង្កើតជាមូលដ្ឋាននៃការពិភាក្សារបស់ប្រវត្តិវិទូទាក់ទងនឹងថា តើអំពើប្រល័យពូជសាសន៍បានកើតឡើងនៅកម្ពុជានៅចន្លោះឆ្នាំ ១៩៧៥-១៩៧៩ ដែរ ឬយ៉ាងណា ដែលរួមទាំងការពិភាក្សាមួយអំពី

---

[27] ឯកសារ ៥ នៅទំព័រ ៣១ សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ។

ចំនួនជាមូលដ្ឋានដែលត្រូវបានប្រើប្រាស់ដើម្បីគាំទ្រ ឬ បដិសេធការអះអាងនេះ។

18. លោក **Vickery** ជំទាស់ទៅនឹងចំនួនប្រជាជនដែលផ្តល់ដោយ **Kiernan** នៅក្នុងអត្ថបទឆ្នាំ១៩៨៨ របស់គាត់ ដោយបានថ្លែងថាលោក **Kiernan** បាន "កែប្រែស្ថិតិនៅក្នុងលក្ខណៈលំអៀងក្នុងការប៉ុនប៉ងបង្ហាញករណីប្រល័យពូជសាសន៍នៅក្នុងកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ"[28]។ គាត់កត់សម្គាល់ថា:

> ស្ថិតិប្រជាជនកម្ពុជាទាំងអស់នៃសម័យកាលណាក៏ដោយ រួមទាំងវិធានការជាច្រើនដូចជាសម្មតិកម្ម ការស្មាន ការនិយាយជារួម និងការស្មានសុទ្ធសាធ ហើយស្ថិតិនេះនៅតែមិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ប្រភេទនៃការគណនាដោយលោក **Kiernan** ឬ រូបខ្ញុំ[29]។

19. ឯកសារនេះពិភាក្សាមូលដ្ឋាននៃការរកឃើញរបស់ **Kiernan** ពាក់ព័ន្ធនឹងប្រជាជនចាមនៅកម្ពុជា និងរិះគន់វិធីសាស្ត្ររបស់ **Kiernan** ។ ជាពិសេសលោក **Vickery** គណនាថានៅខែមេសា ឆ្នាំ ១៩៧៥ ប្រជាជនចាមមានចំនួន ១៩១ ២00នាក់ និងមិនមែន ២៥0 000នាក់ ដូចលោក Osman បានអះអាងនោះទេ ។ កាត់សន្និដ្ឋានថា "ចំនួនប្រហាក់ប្រហែលជាង ១៦៨ 000នាក់ គឺជា*ចំនួនតិចបំផុត* ដែលអាចជាចំនួនសន្មត់សម្រាប់អ្នកនៅរស់ឆ្នាំ១៩៧៩។ តួរលេខទាបណាមួយតម្រូវអត្រាកំណើនខ្ពស់ខ្លាំងដើម្បីទៅដល់ការរាប់ចំនួនប្រជាជននៅក្នុងសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជានៅឆ្នាំ១៩៨២"[30]។ គាត់សន្និដ្ឋានថា "លើមូលដ្ឋាននៃចំនួនពិតណាមួយ អ្វីដែលមិនអាចទទួលយកបាន គឺថា"មួយភាគបីនៃប្រជាជនចាម ឬប្រហែល ៩0 000នាក់ [២៥0 000-១៧៣ 000= ៧៧ 000 បូក ១0 000 កើតក្នុងអំឡុងពេលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ] បានស្លាប់" (**Kiernan** នៅទំព័រ៣0) មិនដែលចាប់ផ្តើមពីចំនួន ២៥0.000 ទេ"[31]

20. **ឯកសារ៨៖ អត្ថបទមានចំណងជើង** ***"Devil's advocate: there should be no KR trial",*** ដោយ ***Philip Short*** (ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២000): ក្រុមមេធាវីការពារក្តីស្នើសុំរកឱ្យទទួលយកអត្ថបទមួយនិពន្ធដោយ Philip Short នៅក្នុងព្រឹត្តិប័ត្រភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ ហើយទាក់ទងនឹងការបំពេញលក្ខខណ្ឌនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ទាក់ទងទៅនឹងព្រឹត្តិការណ៍ដែលកើតឡើងនៅកម្ពុជានៅចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៥ និង

---

[28] ឯកសារ ៦ នៅទំព័ ៣ (៣១)។

[29] ឯកសារ ៦ នៅទំព័ ៣ (៣១)។

[30] ឯកសារ ៦ នៅទំព័ ៥ (៣៣)។

[31] ឯកសារ ៦ នៅទំព័ ៥ (៣៣)។

១៩៧៩។ វាអាចរកបាននៅក្នុង**ឯកសារភ្ជាប់សារធារណៈ៨** ។ អត្ថបទនេះត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២000 ហើយបង្កើតជាមូលដ្ឋាននៃការពិភាក្សារបស់ប្រវត្តិវិទូទាក់ទងនឹងអត្ថិភាពនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ជាពិសេសប្រឆាំងនឹងជនជាតិចាម និងតួលេខជាមូលដ្ឋានដើម្បីគាំទ្រការអះអាងនេះ។

21. នៅក្នុងអត្ថបទរបស់គាត់ លោក Short មានជំហរថាព្រឹត្តិការណ៍នានា ដែលកើតឡើងនៅចន្លោះឆ្នាំ ១៩៧៥ និង១៩៧៩ នៅកម្ពុជា រួមទាំងព្រឹត្តិការណ៍ដែលកើតឡើងទៅលើជនជាតិចាម មិនបំពេញលក្ខណៈសម្បត្តិនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នោះទេ។ លោក Short រកយល់ឃើញថា "ពិតណាស់ខ្ញុំជឿជាក់ថា វាពិបាកបង្ហាញនូវការប៉ុនប៉ងជាប្រព័ន្ធដើម្បីសម្លាប់រង្គាលពួកគេ" ទាកទងនឹងការពិភាក្សាពាក្យ "ប្រល័យពូជសាសន៍" លោក Short សរសេរថា:

> ងាយយល់ថាហេតុអ្វីពាក្យ "ប្រល័យពូជសាសន៍" ត្រូវបានប្រើប្រាស់ដោយអ្នកនិពន្ធ និងក្រុម academics ដែលកំពុងខំយ៉ាងខ្លាំងក្នុងការស្វែងរកពាក្យមួយម៉ាត់ដែលពាំនាំនូវភាពធំសម្បើមនៃអ្វីដែលបានកើតឡើងនៅកម្ពុជា។ ពាក្យផ្សេងទៀតហាក់ដូចជាទន់ខ្សោយ និងមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីពិពណ៌នាការស្លាប់ និងទុក្ខវេទនាដ៏មហិមាលើប្រទេសមួយនេះ។ ប៉ុន្តែពាក្យមានន័យដូចអ្វីដែលពួកគេនិយាយ ។ ពាក្យទាំងនេះមិនអាចត្រូវគួញដែលអាចធ្វើឲ្យប្រែប្រួលបានដើម្បីក្រសោបនូវន័យថ្មីតាមការចង់បានរបស់នយោបាយបានឡើយ។"ប្រល័យពូជសាសន៍" មានន័យថាការខំប្រឹងដោយដឹងជាមុន ដើម្បីធ្វើឲ្យផុតពូជជាតិសាសន៍មួយ ។ មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៍មាននៅប្រទេសរ៉ូហ្វាន់ដា ។ មានអំពើប្រល័យពូជសាសន៏នៅណាហ្សីអាលឺម៉ង់។ ប៉ុន្តែពុំមាននរណាម្នាក់សន្មត់ជាមុនថា ប៉ុល ពត និងសហការីរបស់គាត់មានចេតនាធ្វើឲ្យជាតិខ្មែរផុតពូជនោះទេ ។ អំពើព្រៃផ្សៃដ៏ធំធេង និងការសម្លាប់រង្គាល គឺពិតជាកើតមានមែន តែមិនមានជាអំពើប្រល័យពូជសាសន៏ទេ។

22. **ឯកសារ៩៖ អត្ថបទមានចំណងជើង *"Why did they kill?"* ដោយ ទូច បូរ៉ា (ខែវិច្ឆិកា ២00៥)៖** ក្រុមមេធាវីការពារក្តីស្វែងរកឲ្យទទួលយកអត្ថបទមួយនិពន្ធដោយ ទូច បូរ៉ា នៅក្នុងព្រឹត្តិប័ត្រភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ ហើយទាក់ទងនឹងការបំពេញលក្ខខណ្ឌអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ។ វាអាចរកបាននៅក្នុង**ឧបសម្ព័ន្ធសារធារណៈ៩** ។ អត្ថបទនេះត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅថ្ងៃទី ៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២00៥។ លោក បូរ៉ា ជំទាស់ទៅនឹងការលើកឡើងរបស់លោក Hinton ដែលថាអំពើប្រល័យពូជសាសន៍បានកើតឡើងនៅកម្ពុជារវាងឆ្នាំ១៩៧៥ និងឆ្នាំ១៩៧៩។ ឯកសារបង្កើតជាមូលដ្ឋាននៃការពិភាក្សារបស់ប្រវត្តិវិទូទាក់ទងនឹងថា តើអំពើប្រល័យជូតសាសន៍បានកើតឡើងនៅកម្ពុជារវាងឆ្នាំ១៩៧៥ និង ឆ្នាំ១៩៧៩ ដែរ ឬយ៉ាងណា ដែលរួមបញ្ចូលទាំងការពិភាក្សាពីចំនួនជាមូលដ្ឋាន

ដើម្បីគាំទ្រការអះអាងនេះ។ ជាពិសេសលោក បូរា បានលើកឡើងថា "ពុំមានភស្តុតាងបង្ហាញថា មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមមានចេតនាបំផ្លិចបំផ្លាញក្រុមណាមួយ ដោយមូលហេតុពូជសាសន៍ ជាតិ ឬ សាសនាឡើយ។ ពិតមែនហើយសមាជិកមួយនៃក្រុមជាតិពន្ធុ និងសាសនាភាគតិច បានស្លាប់ក្នុង អំឡុងពេលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ តែសាកសពរបស់ពួកគេមិនស្មើជាមួយអំពើប្រល័យពូជ សាសន៍ឡើយ"។ ទាក់ទងនឹងជនជាតិចាម លោក បូរា ថ្លែងថា: "មិនមានអ្វី រួមទាំងចម្លើយ សារភាពរបស់ពួកគេ សន្មត់ថា ពួកគេត្រូវបានសម្លាប់ដោយសារពួកគេជាជនជាតិចាមឡើយ ។ ដូចអ្នកទោសជាច្រើនដ៏ទៃទៀតដែរ ពួកគេត្រូវបានចាប់ខ្លួន និង បញ្ជូនមក ស២១ ដោយសារត្រូវ គេឆ្លើយដាក់ថា បានធ្វើសកម្មភាពប្រឆាំងនឹងបដិវត្ត"[32]

23. ជាចុងក្រោយគាត់ជំទាស់ដោយផ្ទាល់ទៅនឹងការរកឃើញរបស់ Osman ដែលថាអំពើប្រល័យពូជ សាសន៍ បានកើតឡើងចំពោះជនជាតិចាម ដោយបានលើកឡើងថា "ភស្តុតាងដែលគាត់ប្រមូល បាន ដូចជាការហាមឃាត់ការគោរពសាសនាអ៊ីស្លាម មិនមែនជាភស្តុតាងនៃអំពើប្រល័យពូជ សាសន៍ឡើយ" ។

24. **ឯកសារ១០៖ អត្ថបទមានចំណងជើង** ***"Evidence of Intent Lacking"*** **ដោយ ទូច បូរា (ខែមករា ២០០៦)៖** ក្រុមមេធាវីការពារក្តីស្វែងរកឱ្យទទួលយកអត្ថបទមួយនិពន្ធដោយ ទូច បូរា ហើយទាក់ទងនឹងតួលេខដែលគាំទ្រការអះអាងថាអំពើប្រល័យពូជសាសន៍បានកើតឡើងនៅកម្ពុជា វាអាចរកបាននៅក្នុង**ឯកសារភ្ជាប់សាធារណៈ១០** ។ អត្ថបទនេះត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅក្នុង ព្រឹត្តិប័ត្រភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍នៅថ្ងៃទី ១៣ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០៦ ហើយបង្កើតជាមូលដ្ឋាននៃការពិភាក្សា របស់ប្រវត្តិវិទូទាក់ទងនឹងអត្ថិភាពនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និង តួលេខជាមូលដ្ឋានសម្រាប់គាំទ្រ ការអះអាងនេះ។

25. នៅក្នុងឯកសារ ១០ លោក បូរា ជំទាស់ទៅនឹងប្រភពដែលជាមូលដ្ឋាននៃការអះអាងរបស់លោក Hinton ដែលថាអំពើប្រល័យពូជសាសន៍បានកើតឡើង។ ជាពិសេសគាត់បានជំទាស់នឹងតួលេខ របស់លោក Osman ដែលលោក Hinton បានពឹងផ្អែក ដោយបានថ្លែងថា តួលេខទាំងនេះមិនផ្អែក លើឯកសារភស្តុតាងដែលអាចជឿទុកចិត្តណាមួយនោះទេ។ លោក បូរា ក៏ពិភាក្សាលោក **Kiernan** (សូមមើលឯកសារ៦) និង តួលេខរបស់លោក **Vickery** (សូមមើលឯកសារ៧) ។

---

[32] បញ្ជាក់បន្ថែម ។

លោកបូរា សន្និដ្ឋានដោយថ្លែងថា"អង្គហេតុដែលថាមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ភាគច្រើននៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យមកពីជាតិពន្ធុផ្សេងៗ (ចិន/វៀតណាម/ចាម) គាំទ្រការកង្វះចេតនាប្រល័យពូជសាសន៍ទៅលើជាតិពន្ធុភាគតិច"។

26. **ឯកសារ១១៖ អត្ថបទមានចំណងជើង** ***"Genocide Definition"*** **ដោយ ទូច បូរា (ខែមីនា ២០០៦)៖** ក្រុមមេធាវីការពារក្តីស្វែងរកឲ្យទទួលយកអត្ថបទមួយនិពន្ធដោយ ទូច បូរា ហើយទាក់ទងនឹងតួលេខដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការលើកឡើងរបស់លោក Hinton ដែលថាអំពើប្រល័យពូជសាសន៍បានកើតឡើងនៅកម្ពុជា ។ វាអាចរកបាននៅក្នុង**ឯកសារភ្ជាប់សារធារណៈ១១** ។ អត្ថបទនេះត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅក្នុងព្រឹត្តិប័ត្រភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍នៅថ្ងៃទី ២៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៦ និងបង្កើតជាមូលដ្ឋាននៃការពិភាក្សារបស់អ្នកប្រវត្តិវិទូ ទាក់ទងនឹងអត្ថិភាពនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ជាពិសេសប្រឆាំងនឹងជនជាតិចាម និង តួលេខជាមូលដ្ឋានសម្រាប់គាំទ្រការអះអាងនេះ។

27. នៅក្នុងឯកសារ ១១ លោក បូរា ដាក់សំណួរអំពីការរកឃើញដោយលោក **Kiernan** ដែល លោក Hinton ក៏បានពឹងផ្អែកដែរ និងច្រានចោលការលើកឡើងថា មានចេតនាប្រល័យពូជសាសន៍ដើម្បីបំផ្លាញជនជាតិចាម ។ គាត់កត់សម្គាល់ថាជាទូទៅអ្នកជំនាញផ្នែកច្បាប់យល់ស្របថា លក្ខណៈវិនិច្ឆ័យពីចំនួនតែឯង មិនមែនជាកត្តាកំណត់នៅក្នុងការបង្ហាញអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ទេ ។ ដោយយោងលើឯកសារពី ប.ក.ក លោក បូរា សន្និដ្ឋានថា មិនមានគោលនយោបាយដើម្បីលុបបំបាត់ជនជាតិចាម ឬវៀតណាម ដោយមូលហេតុជាតិពន្ធុរបស់ពួកគេទេ ដោយបានលើកឡើងថាប្រហែលជាមានការចាប់ខ្លួនដោយមូលហេតុសន្តិសុខ។

28. **ឯកសារ១២៖ ដកស្រង់ពីសៀវភៅ "អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងការប្រឆាំងនៅអាស៊ីអាគ្នេយ៍** ***(Genocide and Resistance in Southeast Asia)*** **ដោយ** ***Ben Kiernan (2007)***: ក្រុមមេធាវីការពារក្តីស្វែងរកឲ្យទទួលយកសេចក្តីសម្រង់ចេញពីសៀវភៅដែលមានចំណងជើង "អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងការប្រឆាំងនៅអាស៊ីអគ្នេយ៍" ដែលនិពន្ធដោយលោក **Ben Kiernan** នៅឆ្នាំ ២០០៧[33] ហើយទាក់ទងទៅនឹងប្រជាជនចាមនៅកម្ពុជា ។ សេចក្តីសម្រង់ដែលពាក់ព័ន្ធ[34] អាចរកបាននៅក្នុង**ឯកសារភ្ជាប់សារធារណៈ១២** ។ វាបង្កើតជាមូលដ្ឋាននៃការពិភាក្សារបស់អ្នកប្រវត្តិវិទូ

---

[33] ឯកសារ ១៣ ដាក់លេខឯកសារ **D269/5.1.**

[34] Pp. 272 (ERN 00488405) to 276 (ERN 00488409).

ទាក់ទងនឹងអត្ថិភាពនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ និងតួលេខជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការអះអាងនេះ។

29. នៅក្នុងសម្រង់ដែលស្នើ លោក **Kiernan** ជំទាស់ទៅនឹងការលើកឡើងរបស់លោក Osman ដែលថានៅឆ្នាំ ១៩៧៤ ប្រជាជនចាមមានចំនួន ១០% នៃប្រជាជនកម្ពុជាសរុប ឬ ៧០០ ០០០នាក់ ដោយបានកត់សម្គាល់ថា មិនមានភស្តុតាងដែលអាចជឿទុកចិត្តបានសម្រាប់ការអះអាងនេះឡើយ ហើយថាតួលេខរបស់លោក Osman "ច្រើនជាងបីដងនៃចំនួនពិត"។ លោក **Kiernan** សន្និដ្ឋានដោយលើកឡើងថា តួលេខរបស់លោក Osman គឺពឹងផ្អែកទាំងស្រុងលើការអះអាងនៃអតីតកាលដែលជម្រុញឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៩៩-២០០០ តាមរយៈការអះអាងរបស់អ្នកត្រូវសម្ភាសន៍ដែលថានៅដើមឆ្នាំ១៩៧០ ពួកគេបាន "ឃើញស្ថិតិ" ឬ "បានស្តាប់ឮការប្រកាសមួយ" ឬការចងចាំរបស់មនុស្សចាស់ដែលមិនបានចងក្រងជាឯកសារ"[35]។ ការវិភាគស៊ីជម្រៅនៃរបាយការណ៍ និងឯកសារប្រវត្តិសាស្ត្រ-ដែលលោក Osman ហាក់ដូចជាមិនបានធ្វើ- លោក **Kiernan** សន្និដ្ឋានថាជនជាតិចាមបានស្លាប់សរុបចំនួន ៩០ ០០០ នាក់ នៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ឬ ៣៦% នៃប្រជាជនចាមឆ្នាំ ១៩៧៥[36] ។

30. **ឯកសារ១៣៖ អត្ថបទមានចំណងជើង** ***"The Genocide that wasn't",*** **ដោយ** ***Stéphanie Giry*** **(ខែសីហា ២០១៤)៖** ក្រុមមេធាវីការពារក្តីស្វែងរកឱ្យទទួលយកអត្ថបទមួយនិពន្ធដោយ **Stéphanie Giry** នៅក្នុងកាសែត the *New York Review of Books* ហើយទាក់ទងនឹងការបំពេញលក្ខខណ្ឌនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ទាក់ទងនឹងព្រឹត្តិការណ៍ដែលកើតឡើងនៅកម្ពុជាចន្លោះឆ្នាំ១៩៧៥ និង ឆ្នាំ ១០៧៩ ។ វាអាចរកបាននៅក្នុង**ឯកសារភ្ជាប់សារធារណៈ១៣** ។ អត្ថបទនេះត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅថ្ងៃទី ២៥ ខែ សីហា ឆ្នាំ ២០១៤ និងមានការសង្ខេបនៃការពិភាក្សាទាក់ទងនឹងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជាក្នុងរយៈកាលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ព្រមទាំងហេតុផលនៃការពិភាក្សាទាំងនេះ។ អត្ថបទនេះបង្កើតជាមូលដ្ឋាននៃការពិភាក្សារបស់អ្នកប្រវត្តិវិទូ ទាក់ទងនឹងអត្ថិភាពនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ជាពិសេសប្រឆាំងនឹងជនជាតិចាម និង តួលេខជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការអះអាងនេះ។

31. **ឯកសារ១៤៖ អត្ថបទមានចំណងជើង** ***"Cham-Khmer harmony can be an example for***

---

[35] ឯកសា ១៣ នៅទំព័រ ៦ (ERN 00488408).

[36] ឯកសា ១៣ នៅទំព័រ ៧ (ERN 00488409).

the world", ដោយ Stuart Alan Becker (2011): ក្រុមមេធាវីការពារក្តីស្វែងរកឱ្យទទួលយកអត្ថបទមួយនិពន្ធដោយ **Stuart Alan Becker** ក្នុងព្រឹត្តិប័ត្រភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ ហើយទាក់ទងនឹងការទាក់ទងរវាងជនជាតិចាម និង ខ្មែរនៅកម្ពុជា ។ វាអាចរកបាននៅក្នុង**ឯកសារភ្ជាប់សាធារណៈ១៤** ។ អត្ថបទនេះត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅថ្ងៃទី៤ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១១ និងរាយការណ៍ពីលោក Osman ដែលបានលើកឡើងថា "ជនជាតិចាមត្រូវបានសម្លាប់ ដោយសារពួកគេផ្សេងពីគ្នា" ហើយថា "មានគោលនយោបាយមួយនៅឆ្នាំ១៩៧៨ ឱ្យសម្លាប់ជនជាតិចាមទាំងអស់" ។ អត្ថបទនេះបង្កើតជាមូលដ្ឋាននៃការពិភាក្សារបស់អ្នកប្រវត្តិវិទូ ទាក់ទងនឹងអត្ថិភាពនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ជាពិសេសប្រឆាំងនឹងជនជាតិចាម និងតួលេខជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការអះអាងនេះ។

32. **ឯកសារ១៥៖ អត្ថបទមានចំណងជើង** *"Chams' long wait nearly over"*, ដោយ *Kevin Ponniah និង Koam Chanrasmey (2014)*: ឯកសារ១៥ នេះ គឺជាអត្ថបទមួយដែលនិពន្ធដោយ **Ponniah** និង **Koam Chanrasmey** ដែលត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅថ្ងៃទី ២១ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១៤ ដោយព្រឹត្តិប័ត្រភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ ។ វាអាចរកបាននៅក្នុង**ឯកសារភ្ជាប់សាធារណៈ១៥** ។ លោក **Ponniah** និងលោក **Chanrasmey** ពិភាក្សាពីការជំនុំជម្រះនៅក្នុងសំណុំរឿងបច្ចុប្បនេះ ទាក់ទងនឹងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ប្រឆាំងនឹងជនជាតិចាម និងរួមទាំងការពិភាក្សាមួយនៃការពិភាក្សាជាប្រវត្តិសាស្ត្រទាក់ទងនឹងអត្ថិភាពនៃអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ជាពិសេសប្រឆាំងនឹងជនជាតិចាម និង តួលេខជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការអះអាងនេះ ។

(i) ឯកសារត្រូវតែទទួលយកភស្តុតាងដើម្បីជាប្រយោជន៍យុត្តិធម៌

33. ឯកសារ១៤ និង ឯកសារ១៥ ដែលត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយរវាងឆ្នាំ២០១១ និងឆ្នាំ២០១៥ មិនអាចរកបាននៅមុនចាប់ផ្តើមសវនាការ ។ ថ្វីបើឯកសារសល់ដែលបានស្នើ ត្រូវបានបោះពុម្ពផ្សាយនៅមុនការបើកការជំនុំជម្រះ សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះចាត់តាំងលោក Osman ជាអ្នកជំនាញ ត្រូវបានប្រកាសនៅថ្ងៃទី ១៨ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ២០១៥ ។ ឯកសារដែលត្រូវស្នើសុំឱ្យបង្ហាញសម្រាប់គោលបំណងជាក់លាក់នៃការជំទាស់ទៅនឹងការលើកឡើងរបស់លោក Osman និងជំនាញរបស់គាត់ ។ ជាលទ្ធផល ឯកសារទាំងនេះមិនត្រូវបានបង្ហាញមុនពេលឡើយ។

34. បន្ថែមពីលើនេះឯកសារដែលបានស្នើ គឺទាក់ទងយ៉ាងជិតស្និទ្ធទៅនឹងសម្ភារៈដែលបង្ហាញរួចហើយ

នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះ រួមទាំងសៀវភៅរបស់លោក Osman ផងដែរ[37]។ វានឹងជាផលប្រយោជន៍ខាងយុត្តិធម៌បើសិនអង្គជំនុំជម្រះវាយតម្លៃភស្តុតាងរបស់លោក Osman និងសៀវភៅរបស់គាត់ ព្រមជាមួយឯកសារទាំងនេះដើម្បីរកឃើញការពិត។ ជាចុងបញ្ចប់ឯកសារដែលស្នើក៏ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងការវាយតម្លៃជំនាញរបស់លោក Osman តាមរយៈការជំទាស់នឹងការរកឃើញ និងវិធីសាស្ត្ររបស់គាត់ ។ ហេតុដូច្នេះវាជាតម្លៃភរនីយភាពនៃភស្តុតាងរបស់លោក Osman ។ ការទទួលយកភស្តុតាងនូវឯកសារទាំងនេះ នឹងជួយអង្គជំនុំជម្រះនៅក្នុងការបំភ្លឺលើជំនាញរបស់គាត់ និងលទ្ធភាពពីឯករាជ និង ភាពមិនលម្អៀងរបស់គាត់ ហើយដូច្នេះជាទម្ងន់ចុងក្រោយទៅលើភស្តុតាងរបស់គាត់។ ជាសង្ខេប ការពិនិត្យឡើងវិញនៃឯកសារទាំងនេះដោយអង្គជំនុំជម្រះនឹងជួយបញ្ជាក់ការពិត ។

(iii) ឯកសារពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសំណុំរឿង ០០២/០២ និងអាចជឿជាក់បាន

35. ឯកសារដែលបានស្នើគឺ ទាក់ទងនឹងការចោទប្រកាន់អំពីការប្រព្រឹត្តមកលើជនជាតិចាម និងការចោទប្រកាន់អំពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍[38]។ ខ្លឹមសាររបស់វាគឺពាក់ព័ន្ធដោយផ្ទាល់ទៅនឹងភស្តុតាងដែលនឹងផ្តល់ដោយលោក ឧស្មាន នៅក្នុងផ្នែកនៃការប្រព្រឹត្តលើជនជាតិចាម[39] និងផ្តល់ជាពន្លឺខុសគ្នាទៅនឹងសៀវភៅរបស់លោក ឧស្មាន ទាក់ទងនឹងចំនួនជនជាតិចាមដែលបានស្លាប់នៅអំឡុងពេលកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

36. ឯកសារនៅក្នុងប្រភេទ III ទាំងអស់ត្រូវបានសរសេរដោយអ្នកជំនាញ ឬក៏អ្នកកាសែត[40] ហើយ

---

[37] សូមមើលជើងទំព័រលេខ៩ ខាងលើ។

[38] **D427** ដីកាដំណោះស្រាយ កថាខណ្ឌ ៧៤៥ ដល់ ៧៩០។

[39] ឯកសារ **E305/6.4** "ឧបសម្ព័ន្ធ III បញ្ជីឈ្មោះសាក្សី ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងអ្នកជំនាញ" ទំព័រ ៤៧ ចូលលេខ ៦។

[40] **Mr Kiernan** ជា សាស្ត្រាចារ្យប្រវត្តិសាស្ត្រ និងជាស្ថាបនិកកម្មវិធីសិក្សាអំពីអំពើប្រល័យពូជសាសន៍នៅសកលវិទ្យាល័យយែល។ នៅក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ គាត់ត្រូវបានគ្រោងមកផ្តល់សក្ខីកម្មក្នុងឋានៈជាសាក្សីជំនាញ តែទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ គាត់មិនបានផ្តល់សក្ខីកម្មទេ ដោយសារតែអង្គជំនុំជម្រះបានបដិសេធស្តាប់ចម្លើយរបស់គាត់ ដោយលើកឡើងថា គាត់ជា "អ្នកជំនាញមិនសហការ" **E166/1/4** "សក្ខីកម្ម Benedict KIERNAN ដែលភាគីបានស្នើសុំនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង" ថ្ងៃទី ១៣ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១២ ទំព័រ ២។ លោក **Shor** ជាអ្នកនិពន្ធ និងអ្នកកាសែត។ គាត់បានផ្តល់សក្ខីកម្មជាអ្នកជំនាញនៅចំពោះមុខ អវតក ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០១ នឹងត្រូវបានយោងនៅក្នុងសាលក្រមជាង១០០ដង។ **Mr Vickery** ជាអ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រជំនាញខាងប្រវត្តិសាស្ត្របុរាណ និងទំនើបរបស់កម្ពុជា។ លោក បូរ៉ា ជាមេធាវីខ្មែរ។ **Giry** ជាអ្នកកាសែត

ត្រូវបានបោះពុម្ពដោយកាសែត ទនានុប្បវត្តិ អ្នកបោះពុម្ពផ្សាយ និង គេហទំព័រល្បីៗ។ អាស្រ័យដោយហេតុផលទាំងនេះហើយ មេធាវីការពារក្ដីបានបង្ហាញអំពី ភាពអាចជឿជាក់បាននៃឯកសារតាមរយៈ *ការពិនិត្យជាបឋម*។

IV. **សំណើសុំ**

37. ដោយសារហេតុផលទាំងអស់ដែលបានលើកឡើងនេះ មេធាវីការពារក្ដីស្នើសុំដោយគោរពដល់អង្គជំនុំជម្រះឲ្យទទួលយកឯកសារទាំង១៥នេះ ដាក់ចូលក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២។

សហមេធាវីការពារក្ដីរបស់ នួន ជា

សុន អរុណ **Victor KOPPE**

អ្នកត្រួតពិនិត្យនៃកាសែត New York Time។ **Becker, Mr Ponniah** និង **Mr Chanrasmey** ជាអ្នកកាសែតភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍។ **Wright** និង **Narim** ធ្វើការ (ឬបានធ្វើការ) ជាអ្នកកាសែតខេមបូឌៀដេលី។